

Nu är det bråttom!

Om det inte redan är för sent!

Naturvårdsverket har nyligen kommit ut med en rapport som redovisar senaste utsläppstatistiken. 2011 släppte Sverige ut 60,5 miljoner ton växthusgaser, vilket är en minskning med 6 % jämfört med 2010.

Det är ju bra att det minskar och trenden återigen är på nedåtgående, men även fast det minskar går det för långsamt. Målet är att vi inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2050 – och det kommer vi inte lyckas med om vi inte skärper oss ytterligare, enligt rapporten.

Men vi är på rätt väg! Det finns en hel del att hämta ur energieffektiviseringsdirektivet som har klubbats igenom och Sverige är med på tåget i flera punkter.

Vi energirådgivare arbetar med informationsspridning på ett sätt som övriga Europa gärna vill kopiera. Låt oss fortsätta göra det vi är bra på och visa på Goda exempel i vårt arbete.

Det är dock viktigt att det finns styrmedel som backar upp vårt arbete; jag tänker bland annat på PFE och energikartläggningscheckarna. Vi behöver dessa och fler därtill för att sporra privatpersoner och företagare att minska sin energianvändning. Viljan finns hos de flesta, kunskaper och resurser saknas i viss mån, men dörren står på glänt och vi kan sparka upp den. Det är aldrig för sent att göra ett riktigt bra försök – så ska vi minsann hjälpa statistiken att snabba på utsläppskurvan nedåt.

Birgitta Govén, ordförande

Inbjudan till seminarium 4 dec

Senaste nytt om energideklarationer

Välkommen till ett seminarium om energideklarationer som EnergiRådgivarna arrangerar tillsammans med Boverket den 4 december!

Fokus ligger på de förändringar som trädde i kraft i juli 2012. Hur berör dessa ändringar dig som jobbar med energideklarationer?

Aktörer i länet som berörs av detta är välkomna att delta.

Energideklarationer är ett av verktygen för en energieffektiv utveckling i Europa.

Det är utgångspunkten för de förändringar som nu gjorts i lagen om energideklarationer. Målsättningen med lagförändringen är att ta till vara outnyttjade möjligheter och åtgärda angelägna problem – och därmed utveckla energideklarationerna i en positiv riktning. Detta seminarium sprider kunskap om lagförändringen och vad den innebär i praktiken. Högst 100 deltagare.

PROGRAM

- **Boverket informerar om lagförändringen 1 juli 2012.** Ett ökat konsumentperspektiv ska ge medborgaren en större förståelse för energideklarationen. De certifierade energiexperterna påverkas också på flera sätt. Dessutom kommer tillsynen skärpas. Vi får också information om den kommande energimärkningen av byggnader. Erik Olsson, Boverket
- **Vad ska man tänka på för att åstadkomma en energieffektiv byggnad och hur ska man utnyttja energin på bästa sätt?** Folke Björk, KTH
- **Tvättstugan räknas inte med i energideklarationen men drar tokmycket energi!** HSB har fått klartecken från Energimyndigheten om att starta en tekniktävling kring torkning av tvätt. Roland Jonsson, energichef på HSB berättar om projektet och om HSB:s syn på energideklarationer.

TID: 4 december kl. 13:00–16:00, fika från kl. 14:30

PLATS: HSB Ekelundsvägen 16, Solna

Välkommen till en intressant dag!

EnergiRådgivarna & Boverket

**ANMÄLAN SENAST DEN
26 NOVEMBER.**

Skicka namn, telefonnummer,
befattning och organisation till:
kansliet@energiradgivarna.com

ANMÄLAN ÄR BINDANDE

KONTAKTPERSON:

Birgitta Govén
070-210 14 44
birgitta.goven@aton.se

Vi vill träffas!

Studiebesök och energiluncher har varit mycket uppskattade. I det här numret av Dialog berättar vi om studiebesöket på Nya Karolinska i Solna och plusenergihuset söder om Sundsvall. Håll utkik på Energirådgivarnas hemsida efter nya aktiviteter!

Energiluncher 13 nov

I Göteborg

Öka dina kunskaper om vad ASES värmelager kan spela för roll i energieffektiviseringsarbetet! Kom på energilunchen tisdagen den 13 november i Göteborg.

Plats: Världskulturmuseet. Tid kl. 11:30

Anmälan till Lisa Ossman, lisa.ossman@sp.se

I Sundsvall

träffas vi 13 nov kl 11.30 på restaurang Invito, Storgatan 8.

Anmälan till Mona Tjernström, mona.tjernstrom@sundsvall.se

EU:s Energieffektiviseringsdirektiv hittar du på hemsidan

EU:s energieffektiviseringsdirektiv, EED, antogs i juni 2012 och den slutgiltiga utformningen av texten är nu klar. Du hittar det på Energirådgivarnas hemsida.

Direktivet ska vara genomfört våren 2014. EU:s mål är att minska energianvändningen i EU med 20 procent till 2020. Det nu antagna direktivet beräknas emellertid inte nå det målet. Sannolikt kommer nya propåer om energieffektivisering från EU framöver.

Inga nya bindande mål avkrävs Sverige i det aktuella direktivet. Nationellt existerande styrmedel måste visserligen förstärkas, men exempelvis så kallade vita certifikat – ett kvotpliktssystem för energibesparing som EEF och Energirådgivarna förespråkar – behöver inte införas i Sverige.

Medlemsstaterna påbjuds dock att årligen renovera 3 procent av ytan i offentliga byggnader (> 500 kvm, > 250 kvm från 2015) till nybyggnadsnivå vad gäller energianvändningen, så här kommer en hel del arbete att utkrävas.

Energimyndigheten kommer under hösten att utvärdera de svenska styrmedlen och därefter utarbetar Näringsdepartementet ett förslag på hur direktivet ska genomföras i Sverige. Det förslaget ska presenteras våren 2013.

Du hittar EED här

Beställ hem värningsbroschyren

Finns att beställa hem från Energirådgivarnas kansli.

Bra att ha vid olika evenemang där det är möjligt att värva medlemmar och informera om Energirådgivarna!

Alla som på något sätt jobbar med energieffektivisering borde vara med i Energirådgivarna.

I synnerhet du!

Prenumerera på Ekodesigns nyhetsbrev!

Prenumerera gratis på **Energimyndighetens nyhetsbrev** för energirådgivare!

Tipsa Dialog!

Välkomna att tipsa oss om nyheter som kan vara intressanta att läsa om för andra medlemmar i Energirådgivarna. Mejla till jesper.peterson@naturskyddsforeningen.se eller till yrsa@bahnhof.se.

Bli medlem i Energirådgivarna! Anmäl dig på www.energiradgivarna.se

Energirådgivarnas styrelse:

Birgitta Govén, ordförande
birgitta.goven@aton.se

Jesper Peterson, vice ordförande
jesper.peterson@naturskyddsforeningen.se

Camilla Hjortling, ledamot
Camilla.Hjortling@gmail.com

Hans Nilsson, ledamot
nosslinh@telia.com

Lisa Ossman, ledamot
lisa.ossman@sp.se

Mari-Louise Persson, ledamot
mari-louise.persson@uppsala.se

Maria Perzon, sekreterare
maria.perzon@bengt Dahlgren.se

Ingela Brandén, suppleant
ingela_branden@hotmail.com

Roland Jonsson, suppleant
roland.jonsson@hsb.se

Mona Tjernström, suppleant
mona.tjernstrom@sundsvall.se

www.energiradgivarna.com
S:t Göransgatan 84
112 38 Stockholm
tel: 08-343245
kansliet@energiradgivarna.com

Nya Karolinska – ”Miljöbyggnad Guld”

Vid EnergiRådgivarnas studiebesök i Nya Karolinska Showroom den 11 oktober fick vi lära oss mycket om det framtida specialistsjukhuset.

Att det Nya Karolinska sjukhuset kommer att bli stort och omfattande är klart. Tanken är att det ska bli ett sjukhus i staden, nya bostäder kommer byggas i anslutning till sjukhuset som gör att området kommer nära City.

Hit ska väldigt sjuka patienter komma som behöver avancerad specialistvård – de med ett brutet ben ska söka sig till andra närsjukhus.

Alla patientrum kommer vara inredda för en patient och tanken är att patienten ska vara i fokus, läkare med olika specialistkompetenser samlas hos patienten istället för att den sjuke ska behöva förflyttas.

Intressant är att trots en enorm utbyggnad så kommer antalet vårdplatser bli färre jämfört med idag. Ca 700-800 patienter kommer att kunna få plats i det enorma sjukhuskomplexet. Idag kan Karolinska ta hand om 900 patienter.

I närområdet kommer det också finnas konferensanläggningar och forskningsbyggnader.

Efter fikastunden fick vi en genomgång av de tekniska installationerna av Anders Wiklund, Skanska Health Care, som berättade allt om det vi var mest intresserade av: hur har man har tänkt när det gäller energianvändningen och energisystemen.

Målet är att Nya Karolinska ska bli en Miljöbyggnad Guld med låg energiförbrukning, användning av förnyelsebar energi och en hög flexibilitet.

Energibehovet ska landa på max 95 kWh/m², år, köpt energi – inte så himla lågt, tycker vi energirådgivare! I detta räknas inte processenergin in utan endast fast-

ighetsenergi. Efter allt tänkande och beräkning landar det nya sjukhuset i en energianvändning på 60 kWh/m², år, tack vare värmepumpen som hämtar energi ur 160 borrhål i ett enormt energilagrar under området.

Byggnaderna kommer utnyttja frikyla ur energilagret och även frikyla ur uteluften vid kall utetemperatur.

Det kanske mest kuriosa kommer vara 30 st förarlösa truckar som ska köra runt mat och mediciner i det nya sjukhuset. Det kommer vara värt ett nytt studiebesök att se hur detta fungerar live!

Tack Katarina Monhagen och Anders Wiklund för ett intressant och givande studiebesök för oss i EnergiRådgivarna! Vi kan varmt rekommendera ett besök i Nya Karolinska Showroom för att titta in lite i framtiden.

Birgitta Govén

Världens varmaste glashus med grönt sedumtak!

Vi var 12 personer som gjorde studiebesök i ett plusenergihus som Åke Mård i Juniskär 1,5 mil söder om Sundsvall håller på att bygga. Plusenergihus är inte något unikt men heller inte allför vanligt och innebär att huset kommer att producera mer energi än vad det förbrukar det finns 4 st solfångare, dimensionerat för 3-5 personer och solceller motsvarande 5 kW.

Huset har en boyta på 127 kvm i ett plan och har 40 cm isolering i väggar och grund och 45 cm i tak.

Isoleringen i tak, golv och väggar består av 20 cm foamglasskivor, byggskivorna är tillverkade av återvunnet glas med luftbubblor. Skivorna är 60 x 120 cm stora och är 5 eller 10 cm tjocka. Skivorna får en stålram som fungerar som armering.

Utanpå och innanför byggskivorna läggs sedan isoleringskivor för att stålet inte ska ge köldbryg-

gor. Foamglas, eller cellglas som det egentligen heter, är ett överlägset isoleringsmaterial. Varken vatten eller fukt kan tränga igenom och det kan aldrig ruttna eller mögla.

Fönstren har ett U-värde på mellan 0,75 och 0,85 W/kvm och grad. När vi är hos Åke så har fukten på utsidan försvunnit på södersidan men på norrsidan finns imma kvar på utsidan på ett fönster.

Villan kommer att värmas med en pelletspanna för att klara de kal-

– Sedumtaket kommer att bli jäkligt snyggt, det skyddar takpappen och kräver inget underhåll, säger Åke Mård om taket på det plusenergihus han håller på att bygga i Juniskär söder om Sundsvall.

laste dagarna. Till pannan och solfångarna finns en ackumulatortank på 2000 liter. Dessutom har man återvinning av värmen i gråvattnet via golvbrunnar här återvinns även värme från ventilationen (FTX). Med denna lösning har man inget vattenlås och därmed minskar risken för fuktskador i golvbrunnen.

Det ska inte vara några problem med dofter från toaavloppet. För att minska värmeförlusterna går gråvattenledningen i golvisoleringen.

All tilluft som kommer in i huset förvärms genom ett ca 15 meter långt rör, det här gör att även när det är som kallast så kommer tilluften att ha ett par plusgrader innan den kommer in i huset.

Ventilationen kommer att ha lägre omsättning än normalt men luftomsättningen kommer att styras via en CO2 mätare. Takhöjden är också något större än normalt.

I huset finns en hel del mätutrustning, man mäter CO2, fukthalt, användning av hushållsel, och totalt vad solcellerna ger. Man mäter även förbrukning av pellets, varmvatten.

För ventilationen mäts av-, till-, frisk-, och frånluft. Det finns även en väderstation som

”I huset finns en hel del mätutrustning, man mäter CO2, fukthalt, användning av hushållsel och totalt vad solcellerna ger.”

bland annat kommer att mäta temperatur, vind och fukthalt.

Takkonstruktionen är visserligen av trä, men även här väljer Åke Mård en grön lösning. Plåt och tegelpannor går bort, i stället blir det takpapp med växtlighet ovanpå. Nästan som gamla tiders torvtak.

– Man lägger en duk som tar upp fukt och sedan låter man sedum växa där. Det är en växt som inte blir så stor och som blommar i olika färger. Det kommer att bli jäkligt snyggt, skyddar takpappen och kräver inget underhåll, förklarar han.

Att bygga glashus är lite dyrare än traditionella hus, men Åke Mård tycker man ska se till kostnaden för husets livslängd. Då blir de billigare tack vare de låga energikostnaderna, menar han.

text & foto: Mona Tjernström

Energieffektivt i kallt klimat

Från Nordmaling i söder till Sikeå i norr har det under det senaste åren uppförts 6 bostadshus – fyra villor och två flerbostadshus med låg energianvändning.

Byggnaderna ingår i projektet ”Energieffektivt byggande i kallt klimat”, ett samarbete mellan Umeå kommun, Umeå universitet och marknadsaktörer i Umeåregionen.

Syftet med samarbetet är att öka kunskapen och erfarenheterna när det gäller energieffektivt byggande i kallt klimat.

Nya byggtekniska lösningar som presenterats i de olika delprojekten kommer att följas upp, mätas och utvärderas.

Genom projektet vill Umeåregionen ta ett steg mot utveckling av byggnader med lägre driftskostnader och mindre resursanvändning.

Mätutrustning har monterats i byggobjekten och mätningar innefattar allt från fukt i klimatskärm till energiprestanda på komponentnivå och byggandens totala energianvändning.

Ambitionen är att man i ett nästa steg ska kunna gå från demonstrationshus och pilotprojekt till bredare och större satsningar.

Projektet är ett led i arbetet mot att uppnå ett av Umeå kommuns miljömål för begränsad klimatpåverkan.

Energieffektivt byggande i kallt klimat, länk

Besök ett passivhus!

Under helgen 10-11 november håller passivhus på flera ställen runt om i landet sina dörrar öppna för intresserade besökare. Passivhusdagarna ger dig möjlighet att prata med de boende, få tips och råd av sakkunniga och inspireras till energieffektivt boende!

Här hittar du passivhus att besöka

Egen El får Årets konsumentpris

Företaget Egen El ”bidrar till att fler konsument kan producera sin egen el tack vare solceller” och får nu Sveriges Konsumenters pris Blåslampan.

Egen El erbjuder privatpersoner utrustning som tar tillvara energi från solceller eller vindsnurror. På så sätt kan hushållen själva producera sin el och bli aktiva energikonsumenter.

Sveriges Konsumenter ger årets pris till Egen El:

”I Sverige levereras nästan all elektricitet av tre stora bolag. Företaget Egen El arbetar aktivt för att få igång alternativ genom att bland annat sälja solcellsanläggningar och motivera fler privatpersoner att producera egen el. Genom att

agera istället för att prata har de satt fart på utvecklingen som hittills varit trög. Ett bra alternativ för såväl miljön som konsumenterna.

Egen El är nyskapande, inspirerande och mobiliserande och har en folkbildande roll där de ökar motivationen och medvetenheten om hur hushållen kan spara el.”

Egen El firar med att ge alla som tar en prenumeration på Kloka Hem i november 10% rabatt på allt i varuhuset etc.se. <http://el.etc.se/>

Lights in Alingsås 2012

Mobilapp för hembelysning

Lampguiden är en mobilapp om hembelysning som Energimyndigheten har utvecklat.

I Lampguiden får man hjälp att hitta ny lampa utifrån vilken glödlampa som ska ersättas.

Appen innehåller också en vägledning för att hitta rätt belysning baserat på rum och funktion och en praktisk konverteringstabell från watt till lumen.

– Många tycker att det är svårt att välja en ersättare till glödlampen. Därför har vi tagit fram Lampguiden. Appen ska ge konsumenten stöd att hitta rätt lampa för sina behov och samtidigt spara pengar och miljö, säger Anita Aspegren, avdelningschef vid Energimyndigheten.

Lampguiden är gratis och fungerar utan uppkoppling mot mobilnätet.

För trettonde året i rad pågår nu Lights in Alingsås där man experimenterar med ljus och belysning i stadsmiljö. Vissa av ljusmiljöerna överlever utställningens slutdatum som är den 4 november.

Det 700 meter långa Ljusstråket vid Brogården i Alingsås med blå, gröna, gula, röda och cerisa plastskärmar utgör en del av den nya permanenta belysningen. Armaturerna är bestyckade med metallhalogenlampor.

Utöver de båda gångstråken har fasader, trädgångar, bänkar och andra föremål ljussatts för att skapa rumskänsla och ökad trygghet, både för förbipasserande och kvällsflanörer. Gångbron över Sävveån, som tidigare uppfattats som en mörk och hotfull miljö, har fått en ljussättning som ger liv åt både bro och vatten.

– Syftet med belysningsprojektet är att knyta ihop Brogården med centrum på ett naturligt sätt med

Dåligt upplysta gångvägar gör att många människor känner otrygghet utomhus på kvällar och nätter. God ljussättning ger ökad trygghet. Moderna ljuskällor gör det möjligt med mer ljus till lägre energiåtgång. <http://www.lightsinalingsas.se/lights-alingsas-2009/light-tunneln>

hjälp av ljus. Tidigare har många upplevt det otryggt att röra sig i de mörka områdena mellan Brogården och centrum.

– Tack vare den nya ljusmiljön ökar både trygghet och trafiksäkerhet samtidigt som man skapar vackra utomhusmiljöer och gör det lätt att hitta, säger Stefan

Börjesjö, projektör på Alingsås Energi.

Alingsås kommun har för övrigt gett Alingsås energi i uppdrag att energieffektivisera gatubelysningen med 20 procent under en femårsperiod.

Källa: Alingsås Energi och <http://www.lightsinalingsas.se/>

Sveriges läskigaste plats?

Markera.nu är Belysningsbranschens aktuella kampanj för att öka medvetenheten om vad belysning kan göra för att öka tryggheten för gemene man.

På sajten markera.nu kan du släppa en lampa för att markera en plats du skulle vilja belysa. Kanske vinner just din mörka

plats en så kallad belysningsplan, som kommer överlämnas till mark- eller fastighetsägaren. Du kan också dela den plats

du markerar med dina vänner på Facebook.

<http://markera.nu/>

Rörligt pris med timmätning kan ge dyrare elräkning

Det är sedan den 1 oktober möjligt för aktiva elkonsumenter att ingå avtal som förutsätter att elanvändningen mäts timvis.

Det betyder att kunder som väljer denna avtalsmodell får ett elpris som varierar timme för timme.

På Nordpool – den Nordiska elbörsen kan man se vad elen kostar under olika timmar under dygnet. Aktuella timpriser för kommande dygn finns att se omkring klockan 13 varje dag på www.nordpoolspot.com

Den som vill kunna sänka sina kostnader med timmätning måste ha god koll på sin elanvändning och veta när man använder elen. Man måste sedan också kunna styra sin elanvändning till timmar med lägre pris.

Har man möjlighet att styra sin elanvändning till de timmar under dygnet då elpriserna är låga, vilket normalt inträffar under natten, kan man påverka dina elkostnader. De högsta priserna inträffar normalt under morgonen mellan kl. 7 och kl. 10 och mellan kl. 16 och 19.

Hur timmätning påverkar elkostnaderna är mycket individuellt och *man måste vara medveten om att om man har en hög förbrukning under de timmar som har högt elpris kan resultatet bli det omvända och istället ge en fördyring.*

Den som önskar få *Rörligt pris med timmätning* kontaktar sitt elbolag som sedan har tre månader på sig att ordna så att mätningen fungerar.

För villakunder som har el för uppvärmning är möjligheterna till besparingar störst genom att de kan stänga av t.ex. värmepumpen under de timmar på dygnet då elpriserna är som högst.

Om man använder el för uppvärmning men inte har något automatiskt styrsystem, eller kan styra manuellt, kommer elkost-

naderna sannolikt att öka i jämförelse med om elanvändningen är månadsmätt, enligt Svensk Energi.

Om man använder mycket el under de timmar som elen är dyr, kommer detta sannolikt att ge en högre elkostnad jämfört med när priset slås ut över en hel månad.

För lägenhetsboende finns det sannolikt inget att vinna på timvis mätning.

Lagstiftaren menar att ”om tillräckligt många elkonsumenter ändrar sitt förbrukningsmönster och flyttar över sin förbrukning från de tider då effektuttaget är som störst kommer dessutom användningen av utsläppsintensiva produktionskällor att kunna begränsas jämfört med i dag. Eftersom det är denna produktion som också är den dyraste kommer elpriset för samtliga elkonsumenter på sikt att bli lägre.”

Hur det blir i verkligheten återstår att se!

Yrsa Westerlund

Timmätning – var god dröj

”Från och med 1 oktober ska du som kund kunna teckna timavtal med din elleverantör. Ditt elpris kommer då att variera med elpriset på börsen, timme för timme. Det har jag väntat på. Jag ringde genast min leverantör, men systemet var inte på plats ännu.

...

Anledning till min iver till nytt elavtal är att vi konsumenter då kan hjälpa till att styra bort vår elanvändning under de tider när de ”sämsta” kraftslagen från miljösynpunkt måste startas igång för att tillgodose efterfrågan. Då är priset högt på elbörsen. Jag väntar gärna med en tvättmaskin om det förhindrar start av ett smutsigt oljekraftverk någonstans.”

Lotta Bångens

<http://vindindustrin.se/2012/10/08/nettodebiteringen-bra-for-smaskalig-el-men-aven-for-miljon/>

Konferens om politiken för energieffektivisering

Energieffektiviseringsdirektivet täcker energieffektiv produktion och effektiv användning av energi, från renovering av offentliga byggnader till elmätare och kraftvärme.

Regeringskansliet bearbetar nu direktivet. Ett lagförslag antas komma därifrån tidigast i mars 2013 för att vara genomfört senast våren 2014.

Nationella styrmedel kommer att behöva ändras för att påverka energianvändningen.

Svensk Energi och Svensk Fjärrvärme anordnar den 24 oktober en konferens på temat: Hur kan svensk politik för energieffektivisering bli bättre?

Svante Axelsson, Svenska Naturskyddsföreningen kommer att förklara vad vita certifikat skulle

kunna tillföra energieffektiviseringspolitiken.

Man kommer att diskutera hur dagens styrmedel för energieffektivisering skulle kunna förbättras.

Slutdebatten behandlar vilka utmaningar inom den svenska energieffektiviseringspolitiken som måste lösas: Målkonflikter mellan förnybart, koldioxidminskningar och energieffektivisering? Är 50 procent mindre energianvändning år 2050 möjligt?

Birgitta Govén, ordförande i EnergiRådgivarna, deltar i slutdebatten.

Effektiviserade 20 % på 4 år!

SABOs utmärkelse Årets energitutmanare går i år till Tomas Granroth på Stiftelsen Kommunhus i Tingsryd. På fyra år har han minskat energianvändningen i stiftelsens fastigheter med drygt 20 procent.

Tomas Granroth har målmedvetet och engagerat arbetat med stiftelsens energieffektivisering.

Han har fått övriga anställda intresserade av dessa frågor, vilket varit grunden för ett lyckat och framgångsrikt arbete.

Tack vare detta har Stiftelsen Kommunhus redan uppnått energisparmålet för SABO-företagens Skåneinitiativ; en 20-procentig minskning av energianvändningen.

- Vi har gjort lönsamma åtgärder och tagit energisparandet på största allvar.

Det här arbetet har varit högt prioriterat och hela företaget har haft en gemensam vilja att arbeta mot samma mål, säger Tomas Granroth.

Stiftelsen Kommunhus i Tingsryd ingår i SABOs Skåneinitiativ. Överlag är energijakten i Skåneinitiativet framgångsrikt.

Hjälp Top Ten bli bättre!

På den svenska marknaden finns tusentals tv-apparater, lampor, frysar och andra produkter med en gemensam nämnare; de drar alla el. Mycket el.

Därför har Naturskyddsföreningen kollat samtliga produkter som finns tillgängliga på den svenska marknaden, inom kategorier som kyl och frys, TV och belysning. På Toptensverige.se listar Naturskyddsföreningen de som just nu är allra bäst ur energisynpunkt.

Nu vill Naturskyddsföreningen ta reda på vad du som jobbar som energirådgivare eller energieffektiviseringsfrågor tycker om Top Ten.

Lämna dina synpunkter genom att svara på enkäten och hjälp till att göra projektet ännu bättre.

Från och med november finns även de energieffektivaste däckerna listade på Top Ten.

LÄNK till enkäten

Ecorally – grön körning för ekonomiska fartdårar

Undertecknad och Lidia Suokko (Green Highway) ordnade ett Ecorally fredagen den 21 september. Vi hade hjälp av en bilskola som höll med två dieselbilar, Volvo S40 samt instruktörer.

Slingan som kördes var 8 kilometer och tog ca 14 minuter att köra. Det gällde för deltagarna att inte bara köra snabbt, utan också bränslesnålt.

Vi hade 10 deltagare (sotare, saneringsföretag, Motormännen, kommunalråd, VD kommunala fastighetsbolaget, journalister, två fastighetsbolag och posten). Vinnaren hade en bränsleförbrukning motsvarande 0,38 liter per mil.

Ecorallyt är ett roligt sätt att prova sparsam körning för att minska användningen av fossila bränslen, sänka koldioxidutsläppen och energianvändningen. Och inte minst, att tjäna pengar.

Arrangörer var Energi- och klimatrådgivningen i Sundsvall och Green Highway.

Bäst på att kombinera snabbhet och effektivitet var Marie Selin från Mitthem vars medelförbrukning låg på 3,8 L/100 km. Marie

Marie Selin från Mitthem körde snabbast och mest bränslesnålt i Ecorallyt i Sundsvall i slutet av september.

färdades i en medelhastighet på 40 km/h och kan med rätta tituler sig mästare i Ecorallyt 2012.

Förbrukningen varierade mellan

3,8-5,8 l/100 km. Hastigheten var mellan 36-44 km/h.

text & foto: Mona Tjernström

Dyrare byggen med ”kommunala särkrav”

Kommunerna ska inte få ställa högre krav än byggreglerna.

Ambitiösa kommuner försöker övertrumfa varandra på energiområdet när det gäller kraven på nybyggda bostäder.

– Byggkostnaden ökar på grund av särkraven. Det kanske marknaden klarar av i starka marknader som i Nacka och Lidingö, men kanske inte i Eskilstuna och Västerås. Effekten blir att byggandet stannar av, säger Björn Hedlund, som fått i uppgift av regeringen att utreda hur särkraven slår.

– Säger den ena kommunen att det är 60 kilowattimmar per

år som gäller så ska den andra kommunen ställa krav på 55 kilowattimmar för att visa att de är så bra i den kommunen. Problemet är att man optimerar ett av de tekniska egenskapskraven utan att balansera det mot

”Nu hoppas vi att det nya direktivet tas på allvar och leder till kraftigt höjda ambitioner. Hoppet sjunker dock en aning när vi nås av informationen om att bostadsminister Stefan Attefall beställt en utredning om kommunernas egna krav vid nybyggnation som väntas föreslå att de kommuner som försöker ställa hårdare krav på energiprestanda i nybyggda hus ska stoppas.”

David Kihlberg, sakkunnig klimat, Naturskyddsföreningen

de andra kraven och kostnaderna, säger Björn Hedlund till tidningen Ny teknik.

Utredningen ska lämna sina förslag till regeringen vid årsskiftet. Man kommer att föreslå att energikraven i Boverkets

byggregler, BBR, blir standard, så att kommunerna inte får ställa krav på byggherrarna att bygga ännu mer energisnåla bostäder.

– Har vi ett regelverk från BBR är det det som ska gälla. Annars får vi 290 kommunala BBR och det är helt ohållbart, säger han.

Privata byggherrar som uppför byggnader på egen mark får bygga mer energisnålt än byggreglerna.

Källa: Ny teknik